

keresztjére tekint, amely a világ egyetlen reménysége és Örményország igaz világossága és üdvössége. Mindannyian a Kereszten születettek. Krisztus átszúrt oldalából (vö. Jn 19,34). Kedves számotokra a Kereszt, mert tudjátok, hogy benne élet van s nem halál, győzelem és nem veresség" (2001. szeptember 27). Úgy legyen, Ámen! Szamosújvár, 2002. június 15.

+ Jean-Claude Périsset
Apostoli Nuncius

* * *

Állami Számvevőszék

JELENTÉS

az Országos Örmény Önkormányzat pénzügyi-gazdasági tevékenységének vizsgálatáról
2002. január

I. ÖSSZEGZŐ MEGÁLLAPÍTÁSOK, KÖVETKEZTETÉSEK, JAVASLATOK

Az önkormányzat tevékenységének szabályozottsága nem kielégítő, az SzMSz a gazdálkodási hatásköröket nem tartalmazza. Belső szabályzatokkal - a pénzkezelést kivéve - nem rendelkezik. Egyetlen létrehozott bizottságának működési szabályai nincsenek rögzítve.

Az egyszeri vagyonyjuttatásból származó többletforrások valós nagyságrendjét és felhasználását nem lehetett nyomon követni a rendkívül súlyos pénzügyi és számviteli szabálytalanságok miatt. A rendelkezésre álló információkból nem lehetett megállapítani, hogy az egyszeri vagyonyjuttatás felhasználása hogyan szolgálta az önkormányzat működését, az örmény kisebbségi célok megvalósítását.

Az ingyenes használatra véglegesen juttatott székházat közös költség tartozás felhalmozása miatt el kellett hagynia.

Könyvvezetési és beszámoló készítési kötelezettségének az előző vizsgálatot követően 1999-ig nem tett eleget. 1999-től a mérleget ugyan elkészítette, de nem terjesztette közgyűlés elé.

Pénzkezelése szabálytalan, a pénzügyi bizottság ellenőrzési tevékenysége nem dokumentált.

A korábbi számvevőszéki megállapítások ellenére immár a második ciklusban nem történtek meg a szükséges intézkedések az önkormányzat vezetése részéről a hiányosságok kiküszöbölése érdekében.

A hibák, hiányosságok megszüntetésére irányuló javaslatokon túlmenően a gazdálkodási fegyelem súlyos megsértése miatt az önkormányzat elnökének felelősségét is felvetettük.

A feltárt hiányosságok kiküszöbölése érdekében javasoljuk az elnöknek, hogy a törvényes állapot helyreállítása és a jogszabályi előírások betartása érdekében:

1. Gondoskodjon a 224/2000 (XI 1.19.) Korm. rendelet 6-8. § előírásai szerinti könyvvezetésről és beszámoló (mérleg és eredmény kimutatás) készítéséről, valamint a 20. § (6) bekezdésben foglalt betartásáról a beszámoló közgyűlésnek való előterjesztésével.

2. Biztosítsa az önkormányzat éves zárszámadásának elkészítése során az abban szereplő adatok teljes körűségét, a rendelkezésre álló összes forrás és a felhasználások szerepeltetését.

3. Biztosítsa a pénzkezelés szabályszerű - helyi szabályozásának megfelelő - lebonyolítását.

4. Gondoskodjon a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény 14. § (5) bekezdésében előírt szabályzatok elkészítéséről és a 164. § (2) bekezdése szerinti zárlati teendők maradéktalan elvégzéséről.

A munka színvonalának javítása érdekében javasoljuk az elnöknek, hogy kezdeményezze:

1. A jelenlegi számvevőszéki vizsgálat tapasztalatainak testületi megtárgyalását, a feltárt hiányosságok felszámolása érdekében intézkedési terv készítését és annak - az Állami Számvevőszékről szóló 1989. évi XXXVIII. törvény 25. § (1) bekezdésében előírtaknak megfelelően - 30 napon belüli eljuttatását az Állami Számvevőszék címére.

2. A fennálló székházkérdés mielőbbi rendezését annak érdekében, hogy az állam részéről biztosított elhelyezés megvalósulhasson.

3. Az ellenőrzési rendszer megszervezését és a hatékony működtetés biztosítását.

4. A könyvvezetési rendszer oly módon történő átalakítását, hogy az a feladatonkénti költségráfordítás gyűjtését lehetővé tegye.

II. RÉSZLETES MEGÁLLAPÍTÁSOK

1. A FELADATELLÁTÁS SZERVEZETTSÉGE, SZABÁLYOZOTTSÁGA

1.1. Általános ismertek az örmény kisebbségről, az Országos Örmény Önkormányzat kapcsolatrendszere

Magyarországon jelenleg az Országos Örmény Önkormányzat (továbbiakban OÖÖ) mellett 24 helyi örmény kisebbségi önkormányzat működik, ebből 16 a főváros kerületeiben, 8 pedig vidéken (Debrecen, Dorog, Nyíregyháza, Székesfehérvár, Szigethalom, Veszprém, Szeged, Siófok)

A hazánkban élő örményeknek két, markánsan elkülönülő csoportja van:

- az 1997-ben alakult **Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület** magvát képező, Erdélyből áttelepült, nyelvileg asszimilálódott, önmagukat magyar-örménynek vallók, és
- az 1992-ben alakult **Armenia Népe Kulturális Egyesületbe** szerveződött ún. keleti örmények, akik 1915. illetve 1978. után érkeztek hazánkba, megőrizték nyelvüket és kulturális hagyományukat.

A fentiekén kívül további szervezetek szolgálják működésükkel az országban élő örmény kisebbség identitásának megőrzését:

- Vallási szervezetük az 1924-ben létesült **Örmény Katolikus Egyházközösség**. A Budapesten felépült - az országban egyetlen - örmény templom és lelkészség nemcsak vallási céllal működik. Falai közt a helyhez méltó - színvonalas, elsősorban egyházi jellegű - kiállításokat és kamarahangversenyeket rendeznek. 1997. okt. 7-én nyílt meg Budapest központjában az Örmény Kulturális és Információs Központ, ahol rendszeresen az örmény előadó-, képző- és iparművészek kiállításai, hangversenyei.

- az **Örmény Kultúráért Alapítvány Veszprémben** működik, a vizsgált időszakban pályázati úton szerzett támogatásokból gyermeküdültetést végeztek.

- az egyik legrégebbi szervezet az **Arménia Magyar-Örmény Baráti Társaság**. 1986-ban alakult, mára gyakorlatilag beleolvadt az Arménia Népe Kulturális Egyesületbe.

A fenti szervezetekkel - az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesületet kivéve - az OÖÖ az örmény nemzetiség kultúrájának és az örmény identitástudat fenntartásának érdekében szorosan együttműködik, részükre támogatásokat nyújt.

1.2. A szervezeti és működési rend alakulása

Az új testület az 1998. évi választások után egy évvel - 1999. okt. 30-i közgyűlésén - 23/1999. (10. 30.) OÖÖ. sz. határozatával alkotta meg Szervezeti és Működési Szabályzatát. Az SzMSz-ben adminisztrációs hiba miatt azonban 7/1999. (10. 30.) sz. OÖÖ-határozat szerepel (a határozatok számozásának nincs konzekvens gyakorlata, nem folyamatosan növekvő sorszámmal történik.)

Az **SzMSz III. fejezetében** szabályozták a közgyűlés és az elnök - mint választott tisztségviselő - **feladat- és hatáskörét**. III. fejezet 2.1. g. pontja kimondja, hogy az önkormányzat munkájának szervezése, a tárgyi és személyi feltételek biztosítása az elnök feladata.

Az előző választási ciklusban hatályos SzMSz-hez képest csökkent a bizottságok száma. A Pénzügyi, tulajdonosi és vagyongazdálkodási bizottság új személyi összetételéről döntöttek, egyidejűleg a korábbiakhoz képest a feladatkörét szűkítették.

A jelenleg hatályos SzMSz - az előzőtől eltérően - már nem rendelkezett az OÖÖ határozatai közzétételének módjáról. (Az előző - 44/1997. 112. 18./ sz. OÖÖ határozattal jóváhagyott - SzMSz I. fejezetének 2. 6. pontja szerint „az Önkormányzat határozatait hivatalos lapjában hirdetik ki.”)

A közgyűlés gyakorlatilag nem élt hatáskör átruházási jogával. A III. fejezet 1. 2. pontjában meghatározott feladatai közül **átruházott döntési jogkört** az SzMSz-ben nem nevesítettek.

1.3. A költségvetés, zárszámadás, vagyoneleltár megállapításának szabályozottsága

A Szervezeti és Működési Szabályzat a közgyűlés át nem ruházható hatáskörei között rögzítette

- az önkormányzat költségvetésének elfogadását és felhasználási rendjének meghatározását,
- a zárszámadás és vagyoneleltár elfogadását,
- az önkormányzati törzsvagyon meghatározását,
- az önkormányzat használatába adott vagyon kezelését.

Az SzMSz rendelkezésétől eltérően a közgyűlés a törzsvagyoni körről nem döntött.

1.4. A működés szervezeti feltételrendszere

Az önkormányzat **23 fővel** alakult meg, a választást követő első évben azonban a korábbi pénzügyi bizottság három tagja visszaadta mandátumát. Az ezután elfogadott **SZMSZ** ennek ellenére **18 főt jelöl meg** a testület létszámaként. A melléklet, amelynek a képviselőket név szerint kell tartalmaznia, nincs kitöltve. Az egyetlen létrehozott bizottság (a pénzügyi) név szerinti összetétele szintén nincs rögzítve az SZMSZ mellékletében.

Az előző választási ciklusban működő állandó (oktatási, nemzetközi, kulturális) valamint ideiglenes (szervezeti és pályázati) bizottságok létrehozásáról nem döntöttek.

Az OÖÖ hivatalt, illetve intézményt nem alapított, gazdasági társaságot nem hozott létre.

Az irodavezetőn kívül 2 fő alkalmazottat foglalkoztatnak.

2. AZ ÖNKORMÁNYZAT MŰKÖDÉSÉNEK, A GAZDÁLKODÁS RENDJÉNEK SZABÁLYSZERŰSÉGE

2.1. A működés tárgyi feltételeinek alakulása

A Kincstári Vagyoni Igazgatóság (KVI) 1997. febr. 24-én vásárolta meg az OÖÖ által kiválasztott irodahelyiséget - végleges elhelyezésre szolgáló székházként a „Dunaház” (Bp. IX. ker. Soroksári út 3/a) harmadik emeletén, és adta az önkormányzat ingyenes használatába, ugyanazon a napon megkötött megállapodással. Ennek 5. pontja értelmében az ingatlan használatából eredő fizetési kötelezettség az OÖÖ-t terheli.

Miután 1999. év végére az önkormányzat 6 millió Ft közös költséghátralékot halmozott fel, maga kezdeményezte az ingyenes használati jog felfüggesztését. Az erre vonatkozó megállapodás a KVI és az OÖÖ között 1999. dec. 13-án jött létre (3. sz. melléklet), amit a Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Hivatal a megállapodás 11. pontjára hivatkozva utólag megkifogásolt, a következők szerint: "az Országos Örmény Önkormányzat véglegesen nem mondhat le az ingyenes használatról - csak meghatározott időre s azzal a feltétellel, hogy másutt működése biztosított."

A felfüggesztésről szóló megállapodás módosítása ez ideig nem került aláírásra.

A KVI 2000. jún. 23-i levelében értesítette az önkormányzatot, hogy, miután a megállapodás-módosítási tervezetükkel kapcsolatban visszajelzést nem kaptak, továbbra is az 1999. dec. 13-i megállapodást tekintik érvényesnek.

Az OÖÖ elhelyezése jelenleg az Örmény Kulturális és Információs Központban (Budapest, V. ker. Deák Ferenc u. 17.) ideiglenesen megoldott, a székház ügye azonban a fentiekre tekintettel megnyugtatóan nem rendeződött, a tartozás jelenleg is fennáll a Duna-ház üzemeltetőjével szemben.

2.2. Az egyszeri vagyonjuttatásként kapott részvények hasznosítása

Az 1993. évi LXXVII. tv. 63. § (4) bekezdése alapján az önkormányzat 15 millió Ft értékben egyszeri vagyonjuttatásban részesült, az ÁPV Rt. Igazgatósága 293/ 1996. (IV.24.) számú határozatának megfelelően MOL Rt részvények formájában. A részvény vagyon átadásáról szóló megállapodást 1996. november 6-án írták alá.

A vizsgált időszak (1999-2000) **mérlegadatai részvényt vagy értékpapírt nem tartalmaznak**, a főkönyvi számlákon értékpapír eladásra illetve vételre utaló gazdasági eseményt nem rögzítettek.

A vizsgált időszakot megelőző években (1996-1998) az önkormányzatnál könyvvizetés nem történt, ezáltal beszámolókészítési kötelezettségének sem tett eleget (az OÖÖ elnökének erre vonatkozó nyilatkozata a 4. sz. melléklet). **Eljárása nem felel meg a számvitelről szóló 1991. évi XVIII. tv. (továbbiakban Szvt.) 4. § (1) bekezdésének**, valamint a számviteli törvény szerinti egyéb szervezetek éves beszámoló készítésének és könyvvizetési kötelezettségének sajátosságairól szóló 8/1996. (I. 24.) Korm. rendelet 7-8. § előírásainak. A Szvt 79. § (5) bekezdése szerint „a számlarend összeállításáért a folyamatos könyvvizetés helyességéért.... az egyéb szervezetnek a vezetője a felelős”. Emiatt a fentiek alapján **az elnök felelős.**

Az előző (1997. évi) - a jelenlegivel azonos témájú - számvetőségi vizsgálat jelentése szerint a MOL-részvényeket értékesítették 29.767 ezer Ft-ért és Diszkont Kincstárjegyeket vásároltak, amelynek hasznosításáról az OÖÖ elnökének (mindkét választási ciklusban ugyanazon személy) nyilatkozatát a 5.

sz. melléklet tartalmazza. A tételek összege sem a fenti értékkel, sem a nyilatkozatban megjelölt összeggel nem egyezik meg. A nyilatkozat nem megalapozott mert:

- A juttatott vagyon nem elkülönített számlán került elszámolásra. Ezért nem állapítható meg, hogy ezek a felhasználási tételek valóban a vagyon ellenértékéből, vagy más forrásokból kerültek-e fedezésre. (Pl. a bankszámlán maradt 1997. december végi 3.554.772 Ft nyilvánvalóan más bevételeket is tartalmazhat.)

- A felhasználás egyes tételei megállapodásokkal, számlákkal és egyéb bizonylatokkal nincsenek alátámasztva.

- Hiányzik az egyes kiadások indokainak taglalása. Ezeket az összegeket minimálisan a pénzügyi bizottság előterjesztése, illetve a közgyűlés döntésének kellett volna dokumentáltan megelőznie. (Pl. az örmény templom melletti terület megvásárlása.)

- Tartalmilag nincs kifejtve a bankkártyára felvett 1 millió Ft, valamint a bankszámla 1997. évi záró állományának a felhasználása. Nincs részletezve, hogy a 6,9 millió Ft összegű képviselői díjazás milyen időszakokra vonatkozik, személyenként milyen összegben. Ugyanez vonatkozik az erdélyi örmények ugyancsak 6,9 millió Ft összegű támogatására.

A folyamatos könyvvezetés hiánya miatt az önkormányzat bevétele és kiadása, ezen belül a vagyont megtestesítő értékpapír felhasználása az ellenőrzés számára nem volt nyomon követhető. Ez a vagyoni helyzet áttekintését, illetve ellenőrzését részben megghiúsította, illetve megnehezítette. A vagyonesztés értéke valószínűsíthetően az előző számvevőszéki jelentésben megállapított értéknek (29.767 ezer Ft) felel meg.

Amennyiben az OÖÖ a nyilatkozat szerint használta fel az egyszeri vagyonjuttatás összegét, megsértette a kisebbségi önkormányzatok költségvetésének, gazdálkodásának, vagyonjuttatásának egyes kérdéseiről szóló 20/1995. (II.3.) Korm. rendelet 2. § (3) bekezdése, valamint a Nek. törvény 63. § (4) bekezdésében foglaltakat, miszerint az országos önkormányzatok a részükre juttatott vagyon hozadékából és egyéb bevételeikből fedezik működésük költségeit.

Kifogásolható továbbá, hogy abban az időszakban a könyvelő havi 33.000 Ft-os megbízási díja teljesítés nélkül került kifizetésre.

(A második, befejező részt következő, szeptemberi számunkban közöljük)

4. sz. melléklet

NYILATKOZAT

1996-98 években az Országos Örmény Önkormányzat egyszerűsített éves beszámolóit nem készült el, könyvvezetés nem történt.

2001. szeptember 18.

Avanesian Alex OÖÖ elnök

5. sz. melléklet

ORSZÁGOS ÖRMÉNY ÖNKORMÁNYZAT

Nyilatkozat

Az állam által az Országos Örmény Önkormányzatnak nyújtott 15.000.000 Ft értékű MOL részvény felhasználásáról.

1997 és 1998 években a tőzsdén a MOL részvények értéke 27.328.009 Ft-ra emelkedett.

A felhasználás részletezése

Örmény Kultúráért Alapítvány	2.030.000 Ft
Bankkártya	1.000.000 Ft
Kp. felvét (örmény templom melletti terület megvásárlására)	8.600.000 Ft
Képviselők díjazása	6.924.954 Ft

Erdélyi örmények támogatása
Bankszámlán maradt 1997 dec.
Budapest 2001. szeptember 21.

6.900.000 Ft
3.554.772 Ft

Avanesian Alex OÖÖ elnök

* * *

„Komitas” kórus vendégjátéka az Orlay utcában

2002. június 11-én nagyon érdekes vendégjátékra került sor. A bulgáriai „Komitas” kórus – Prágába, majd Bécsbe menet, ahol egy kórusversenyen vettek részt - megszakította útját Budapesten. Kérésükre a budapesti örmény katolikus közösség templomában mutatkoztak be a magyarországi örmény közösségnek. A III. kerületi Örmény Kisebbségi Önkormányzat elnöke, dr. Serkisian Szerván értesítette körtefonon a közösséget, és bár igen rövid idő állott rendelkezésre, mégis szép számban vettünk részt az Orlay utcában, és élveztük az örmény liturgikus, spirituális és olasz dalokat.

A kórust *Krikor Tutundjian* vezényelte, szólót énekelt *Galia Palazian*.

Mint a kórust bemutató *Chaté Balabaniantól* megtudtuk, három éve alakultak, Haskovo nevű bolgár kisvárosban, ahol számottevő örmény közösség él. A kórus 45 tagú, amelyből most Budapesten 35 tag szerepelt.

Megköszönjük Vahan Hovagimian plébános úrnak, hogy eljött - hét közben - Bécsből, így lehetővé tette az előadás megtartását templomunkban. A hangverseny után kellemes fogadásra és beszélgetésre került sor a templomkertben.

Szerkesztőség

* * *

Köllő Katalin

Csiky Gergely cifra nyomorúsága

II. rész

Csiky Gergelyig nem találunk a magyar drámairodalomban a reális életből merített témájú, társadalmi problémát feldolgozó drámát. Eléggé járatlan utat választ magának, s a modern magyar társadalmi dráma szülőatyjaként még azok is elismerik, akik irodalmi tevékenységét nem sokra tartják. S ha már ellenségeinél tartunk, hadd mondjuk el, hogy többször illették plágium vádjával, ám többnyire egy-egy nagy sikert arató bemutatója után, s természetesen holmi hetedrangú, soha nem hallott nevű szerző részéről érte ez a vád.

Eljött az ideje tehát a társadalom hibáira való figyelemfelkeltésnek, és ezt Csiky fel is vállalta, új alakokat, új világot varázsolva a színpadra. Darabjaiban hiába is keressük a nemzeties jelleget, de számára nem is ez a fontos. Inkább mulatságos, ám fanyar ízekkel megfűszerezett figurákat állít színpadra, olyan alakokat, amelyek határozottan károsak a társadalomra, kíméletlenül megmutatja egy-egy társadalmi kategória hibáit. Persze felületességgel is lehet vádolni, néha - a siker kedvéért - olcsó hatásadászatba is belemegy. Túl gyorsan dolgozik, néha nem figyel a részletekre, de ha rövid életére gondolunk, szinte érthető is a sietség. De térjünk vissza a *Proletárokhoz*. A cím ne tévesszen meg senkit, a szó nem a mai értelemben vett proletárokat jelenti, Csiky a latin értelmében használja, az ókorban pedig ez a szó a *társadalom terhére élőködőket* jelentette. Egyébként az 1900-as évek elejétől *Ingyenélők* címmel játsszák. Mint mondtam tehát a *Proletárok* megjelenésétől számítjuk a modern magyar dráma szerves fejlődését. Látszólag minden átmenet és kísérletezés nélkül történik ez a változás, ám ne feledjük, hogy Csiky öt hónapot Párizsban tölt, de nem csak a francia színmű van hatással rá - ez inkább csak a külsőségekben, a drámaépítésben jelenik meg -, hanem, ami a tartalmi részét illeti, az angol színműírás is. A *Proletárok* bemutatója 1880. január 23-ára van kitűzve, és Paulay Edén kívül, aki akkor már két éve igazgatja a Nemzeti Színházat, a színészek mindannyian kétségbe vonták a darab sikerét. A közönség viszont megérezte a történelmi pillanatot, és a *Proletárok* diadalmas sikert arat. Szederváry Kamilla, Zátonyi Bence, Mosolygó Menyhért és a színdarab többi alakja örökre bevonul a halhatatlan Csiky-figurák közé.

A *Proletárok* sikerét nem lehetett letagadni, és ennek hatása alól az Akadémia sem vonhatta ki magát, s bár egy kissé későn, 1887 április 25-én tartott ülésén döntötte el, hogy az 1882- és 85-ös évekről benmaradt Karácsonyi-díj 400 aranyának felét Csiky Gergelynek ítéli, a *Proletárokért*, amely 1882-ben jelent meg nyomtatásban. A következő indoklás is elhangzott: E színműben először kísérlete meg szerző a